

Att skapa en dynamisk lärandespiral

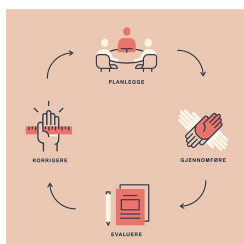
LEGLIVET

FREDRIK BÅÅTHE

E-post: fredrik.baathe@legeforeningen.no

Fredrik Bååthe er gjesteforsker ved LEFO – Legeforskningsinstituttet.

Aktivt involverande av medarbeidere skapar en dynamisk lærandespiral. Dette viser artikkelen «Insights gained from a systematic reanalysis of a successful model-facilitated change process in health care».

Illustrasjon: iStock/enotmaks,
bearbejdet av Tidsskriftet.

Artikkelen betonar hur tidspress, minimalt med utrymme för att göra fel och vårdens inneboende komplexitet gör det svært att implementera nya riktlinjer och procedurer i helse og sjukvården, oavsett hur ønskvært det är. Det lyfts også fram att medarbeidernes aktive medverkan är grunnleggjende for en velfungerende utveckling (1).

Artikkelen presenterar en analys av ett lyckat förändringsprosjekt som kombinerar systemdynamiska prinsipjer med grunnleggjende premisser for aksjonsforskning. Resultatet beskrives som en prosess som aktivt integrerer medarbeidernes ulike perspektiv og legger grunden for en gjensam forståelse om den kliniske situationen. Dette skapar en dynamisk lærandespiral for ett systematisk og velfungerende forbedringsarbeide. Aktivt deltagande ger en økad samsyn om arbeidspladsens kompleksitet. Det skapas ett multiprofessionelt kunskapslager vilket legger grunden for mer gjennomtænkte og praktisk anvendbare forandringsforslag. Artikkelen lyfter fram hur en kombination av aksjonsforskning og systemdynamisk modellering kan bidra till ett mer framgangsrikt utvecklingsarbeide inom helse- og sjukvården (1).

Aksjonsforskning er ett forskningsområde som adresserer ett aktuelt problem gjennom att de personer som berøres av problemet engageres att tillsammans arbeide fram en løsning som fungerer for dem. Sedan testas løsningen, og ved behov justeres, så att den løser det aktuelle problemet på ett sätt som alle er nøjde med (2). Arbetet sker ofta via successive steg i en utviklingspiral som består av stegen *planere, gjøre, studere, reflektere* og *justere*. Deretter tar en ny syklus vid, og når de inblandede opplever att det aktuelle problemet er løst, avslutas prosessen.

Aktivt deltagande ger en ökad samsyn om arbetsplatsens komplexitet

För att förstå om ingenjörsvetenskapen kunde bidra till vårdens utveckling, samarbetade 2015 de amerikanska institutionerna Institute of Medicine och National Academy of Engineering och skrev en rapport (3) där bland annat systemdynamisk modellering lyfts fram. Systemdynamisk modellering handlar om att skapa en datormodell av den kliniska processen som studeras så att olika lösningar kan simuleras i datorn innan de testas i verklighet. Därmed reduceras störningar i den kliniska processen.

Grunden för aktionsforskning publicerades redan 1946 av Kurt Lewin (4), vilket via William E. Deming (5) etablerades som basen för systematiskt kvalitetsförbättringsarbete. Demings principer om att *planera, genomföra, evaluera* och *korrigera* återkommer i arbetet från regeringen Solberg, som hösten 2020 lade fram det sjunde årliga meddelandet till Stortinget om kvalitet og patientsikkerhet (6). Ökad kunskap om hur skapa en dynamisk lärandespiral borde kunna bidra till målen med aktuellt meddelande: «Bedre kvalitet og økt pasientsikkerhet.»

LITTERATUR:

1. Holmström P, Hallberg S, Björk-Eriksson T et al. Insights gained from a systematic reanalysis of a successful model-facilitated change process in health care. *Syst Res Behav Sci* 2020; 37. doi: 10.1002/sres.2724. [CrossRef]
2. Reason P, Bradbury H. *The Sage handbook of action research: participative inquiry and practice*. 2. utg. London / Thousand Oaks, CA: SAGE Publications, 2008.
3. Reid PP, Compton WD, Grossman JH et al. *Building a better delivery system: a new engineering/health care partnership*. Washington, DC: National Academies Press, 2005.
4. Lewin K. Action research and Minority Problems. *J Soc Issues* 1946; 2: 13. [CrossRef]
5. Deming WE. *Out of the Crisis*. Boston: Massachusetts Institute of Technology Press, 1986.
6. Regjeringen.no. Bedre kvalitet og økt pasientsikkerhet. <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/bedre-kvalitet-og-okt-pasientsikkerhet/id2790987/>

Publisert: 1. februar 2021. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.21.0011
© Tidsskrift for Den norske legeforening 2020. Lastet ned fra tidsskriftet.no